

**Aktualizacja Wieloletniego Planu Strategicznego dotyczącego
Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW) na terenie
powiatu dzierzoniowskiego**

Opracowanie:
dr inż. Marcin Wdowikowski

Wrocław, grudzień 2025 r.

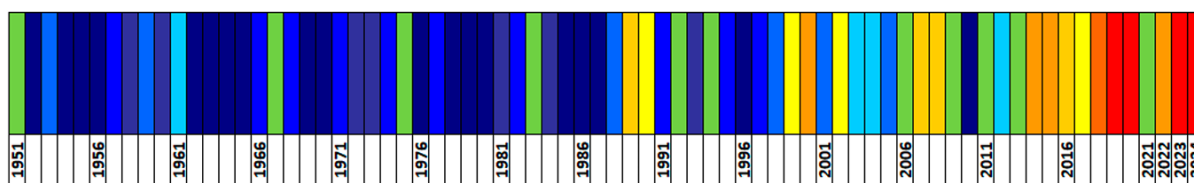
Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	3
2. Stan wyjściowy i plany na lata 2021-2026: perspektywa Lokalnego Partnerstwa Wodnego	5
3. Stan wdrożenia planów i finansowanie (2021-2025)	9
4. Obecne plany i dostępne narzędzia (stan na listopad 2025)	11
5. Rekomendacje dalszych działań.....	15
6. Wykorzystane materiały	24

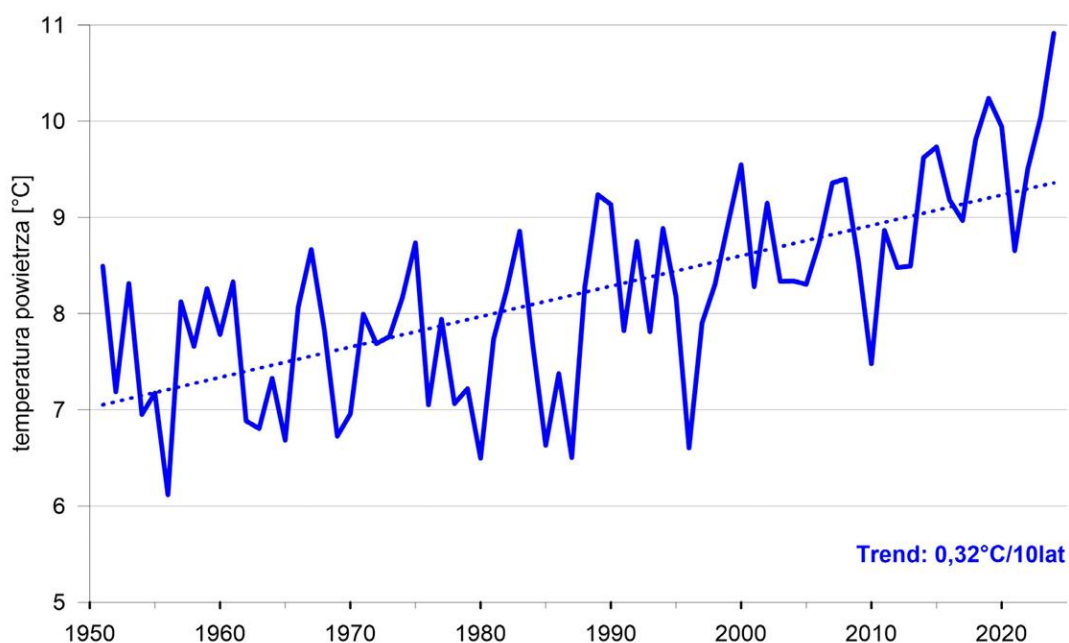
Materiał opracowany w ramach przedsięwzięcia pn. „Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą we Wrocławiu, na rzecz działań w poprawę gospodarki wodnej na terenie województwa dolnośląskiego” w ramach umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem bezzwrotnym w części pożyczkowej z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) NR 6/2025/DNI z dnia 22.05.2025 r.

1. Wprowadzenie

Aktualizacja planów strategicznych lokalnych partnerstw wodnych (LPW) na terenie powiatu dzierżoniowskiego odbywa się w warunkach utrzymującej się presji klimatycznej i hydrologicznej. Według ostatniego raportu zmian klimatycznych, sporządzonego w oparciu państwowy monitoring meteorologiczny i klimatyczny, obejmujący okres 1951-2024, prowadzonego przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB), w Polsce utrzymuje się rosnąca tendencja wzrostu średniej temperatury powietrza. Jak podają autorzy raportu, szczególnie widoczne ocieplenie odnotowywane jest w ostatnich dziesięcioleciach. W okresie 2015-2024 jedynie rok 2021 został zaklasyfikowany jako termicznie normalny. Pozostałe lata charakteryzowały się dodatnim odchyleniem od normy: rok 2017 został sklasyfikowany jako lekko ciepły, 2016 jako ciepły, lata 2015 oraz 2022 jako bardzo ciepłe, natomiast lata 2019, 2020, 2023 i 2024 jako ekstremalnie ciepłe (rys 1. i 2.) [1].

Rysunek 1. Anomalie średniej temperatury powietrza w Polsce (im bardziej czerwona barwa tym większe odchylenia wartości rocznej ponad średnią wieloletnią oraz im bardziej niebieska barwa tym większe odchylenia wartości rocznej poniżej średnią wieloletnią) [1]

Rysunek 2. Dynamika zmian średniej rocznej temperatury powietrza w Polsce w latach 1951–2024 [1]

Co warto zaznaczyć, średnie wartości temperatury powietrza w poszczególnych dekadach okresu 1951-2020 zawierają się między 7,4 °C (dokładniej 7,43 stopnia w dekadzie 1961-1970) a 9,3 °C (dokładniej 9,33 stopnia w ostatniej dekadzie 2011-2020). Dane w tabeli 1 ilustrują postępujący wzrost temperatury powietrza z dekady na dekadę. Podobnie wygląda sytuacja pod kątem analizy średnich wartości dla okresów 30-letnich (tzw. normalnych okresów klimatologicznych). Niewątpliwym wzrost wartości temperatury powietrza od 7,55 °C w okresie 1951-1980 aż do 8,73 °C dla ostatniego okresu

30-letniego, tj. 1991-2020 oznacza również wzrost w ujęciu norm 30-letnich o 1,2 stopnia. Przyjmując najbardziej aktualne dane meteorologiczne dla nietypowego w opisie klimatologicznym okresu 30-letniego, 1995-2024, średnia wieloletnia wartość temperatury powietrza w Polsce wynosi 8,93 °C, co oznacza, że jest to najcieplejsze 30-lecie od 1951 roku [1].

Tabela 1. Średnie wartości temperatury powietrza w poszczególnych dekadach okresu 1951-2020 oraz okresów 30-letnich

Dekada	Średnia temperatura powietrza [°C]		Okres normalny*/ostatnie 30-lecie
1951-1960	7,61	-	-
1961-1970	7,43	-	-
1971-1980	7,61	7,55	1951-1980
1981-1990	7,97	7,67	1961-1990
1991-2000	8,27	7,95	1971-2000
2001-2010	8,59	8,28	1981-2010
2011-2020	9,33	8,73	1971-2020
2015-2024	9,70	8,93	1995-2024

*norma klimatologiczna

Obserwowane w ostatnich latach nasilenie zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe susze rolnicze i hydrologiczne, przeplatane gwałtownymi opadami nawałnymi, zmusza do rewizji dotychczasowego podejścia do gospodarki wodnej. Zjawiska te, zidentyfikowane zarówno w lokalnych diagnozach, jak i ogólnokrajowych dokumentach strategicznych, prowadzą do degradacji zasobów wodnych, strat w rolnictwie oraz zwiększają ryzyko powodzi błyskawicznych, zwłaszcza na obszarach o postępującej urbanizacji [2, 3]. We wrześniu 2024 na terenie południowej i południowo-zachodniej części województwa wystąpiła katastrofalna powódź typu opadowego, podczas której w wielu miejscach zostały przekroczone dotychczasowe rekordy wartości przepływów maksymalnych, co przyczyniło się do wywołania dotkliwych strat w infrastrukturze miejskiej, wiejskiej, a także w zakresie pól i upraw [4, 5].

Niniejszy dokument stanowi syntetyczne podsumowanie działań retencyjnych na terenie powiatu dzierzoniowskiego w okresie od 2021 do listopada 2025 roku. Celem analizy jest ocena ewolucji planowania i wdrażania działań, od inicjatyw lokalnych, sformułowanych w ramach Lokalnego Partnerstwa ds. Wody na początku tego okresu, po zaawansowane, ogólnokrajowe i wojewódzkie narzędzia analityczne dostępne w roku 2025. Podstawę merytoryczną stanowią kluczowe dokumenty planistyczne: krajowy Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) z 2021 roku, Wieloletni Plan Strategiczny Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody dla powiatu dzierzoniowskiego, plany ograniczania zagrożenia powodziowego, a także metodyka opracowania Dolnośląskiej Polityki Wodnej, która definiuje obecny, najnowocześniejszy stan wiedzy i technologii w zakresie analizy potencjału retencyjnego. Dokument ten ma na celu dostarczenie informacji o działaniach, źródłach danych i narzędzi, a także rekomendacji niezbędnych do skutecznego dostosowania przyszłych przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych do dynamicznie zmieniających się warunków środowiskowych i klimatycznych.

2. Stan wyjściowy i plany na lata 2021-2026: perspektywa Lokalnego Partnerstwa Wodnego

W kontekście geograficznym i hydrologicznym powiat dzierzoniowski, obejmujący gminy Bielawa, Pieszyce, Dzierżonów, Łagiewniki, Niemcza i Piława Górna, jest zlokalizowany w górnej części zlewni rzek Piławy i Ślęzy, należących do dorzecza Odry. To kluczowe położenie oznacza, że gospodarka przestrzenna i komunalna prowadzona na terenie powiatu ma decydujący wpływ na stan zasobów wodnych (zarówno na występowanie powodzi, jak i na przebieg niżówek) w dolnym biegu tych rzek. Obszar charakteryzuje się relatywnie wysokimi zasobami naturalnymi, o czym świadczy ponadprzeciętny średnioroczny odpływ jednostkowy (SSq wynosi $7,0 \text{ dm}^3/\text{s}/\text{km}^2$) w porównaniu do średniej dla dorzecza Odry. Pod względem jakości gruntów, powiat posiada gleby o dobrej jakości. Dominująca na tych terenach produkcja roślinna jest szczególnie wrażliwa na zmiany klimatyczne, co skutkuje rosnącym zapotrzebowaniem na wodę do nawodnień.

Rok 2021 stanowił kluczowy moment dla formalizacji działań na rzecz zrównoważonej gospodarki wodnej w powiecie dzierzoniowskim. Impulsem do zintegrowanego podejścia było utworzenie Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW), koordynowanego przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Inicjatywa ta, oparta na pilotażu z 2020 roku, miała na celu aktywizację i integrację środowisk lokalnych, diagnozę problemów oraz wypracowanie wspólnych rozwiązań na rzecz poprawy stanu zasobów wodnych w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Na podstawie spotkań i ankiet przeprowadzonych w 2021 roku, w ramach prac nad *Wieloletnim Planem Strategicznym*, zarysowano kompleksowy obraz zasobów i wyzwań dla powiatu dzierzoniowskiego, który przedstawiał się następująco [3]:

Zasoby i potencjał:

- Położenie w górnej części zlewni Piławy i Ślęzy sprawia, że zasoby wodne są w dużej mierze kształtowane na terenie powiatu, co daje korzystny wpływ na prowadzenie gospodarki wodnej.
- Powiat posiada rozwiniętą sieć cieków wodnych, w tym rzek Piława i Śleza oraz ich dopływów (m.in. Bielawica, Brzęczek, Pieszycki Potok).
- Na terenie powiatu znajduje się kilka zbiorników wodnych, w tym zbiornik w Sieniawce (7,6 ha), zbiornik w Łagiewnikach (11,4 ha) oraz Jezioro Bielawskie (24 ha).
- Zainwentaryzowano liczne mniejsze zbiorniki wód powierzchniowych (stawy) zlokalizowane w różnych miejscowościach.
- Wskaźnik odpływu dyspozycyjnego (Wqd) w zlewniach powiatu został oceniony jako ponadprzeciętny (od $3,60 \text{ dm}^3/\text{s}/\text{km}^2$ do $6,30 \text{ dm}^3/\text{s}/\text{km}^2$ w zależności od powierzchni zlewni).
- Wskaźnik wydajności potencjalnej studni wierconej głównego poziomu użytkowego (WPSWGPU) wskazuje, że powiat dzierzoniowski ma obszary o wysokiej wydajności potencjalnej studni ($50\text{-}70 \text{ m}^3/\text{h}$), choć obejmują one jedynie 6,5% powierzchni powiatu.
- Powiat charakteryzuje się dobrymi glebami, przy czym gleby kompleksu pszennego bardzo dobrego występują w gminach Łagiewniki, Niemcza i Piława Górna.
- Wartość wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP) dla większości gmin powiatu znajduje się powyżej progu 72 pkt (poza gminą Pieszyce).
- Istnieje rozległa sieć melioracyjna; w zlewni Piławy zmeliorowano 11 091 ha, a w zlewni Ślęzy 5 501 ha gruntów.
- Najwyżej rekomendowane działania przez członków DPW to edukacja społeczna i doradztwo (78% odpowiedzi) oraz tworzenie niebieskiej infrastruktury (stawy, oczka wodne, rowy melioracyjne – 78%) i zielonej infrastruktury (67%).

- Kluczowe znaczenie strategiczne przypisano powołaniu i aktywizacji Spółek Wodnych lub innych związków interesariuszy.

Wyzwania i problemy:

- Brak funkcjonujących Spółek Wodnych na terenie powiatu, co zostało uznane za sytuację bardzo niekorzystną.
- Brak kompleksowej i aktualnej inwentaryzacji urządzeń melioracyjnych, co negatywnie wpływa na ich funkcjonowanie.
- Brak odpowiedniej wiedzy właścicieli o urządzeniach wodnych, co utrudnia właściwą konserwację i modernizację.
- Niewłaściwe zarządzanie infrastrukturą wodną – brak przepływu informacji pomiędzy użytkownikami urządzeń wodnych, Wodami Polskimi i władzami lokalnymi.
- Presja chemizmu wód (zanieczyszczenia biogenami ze źródeł rolniczych i komunalnych) powoduje zły stan wód powierzchniowych, co negatywnie wpływa na możliwość ich poboru do nawadniania. Powszechnym problemem jest niedostateczna jakość wód w rzekach i ciekach, które w większości klasyfikowane są jako złe.
- W powiecie występuje zagrożenie suszą rolniczą, co widoczne jest w kolejnych okresach suchych (np. 1982-84, 1987-94, 2017-19).
- Występuje presja hydromorfologiczna (stan i funkcjonowanie rzek) oraz presja na obszary chronione.
- Wskazywano na skomplikowane procedury uzyskiwania decyzji i pozwoleń wodnoprawnych.
- Brak mechanizmu rekompensat dla rolników, których grunty są wyłączone z użytkowania w wyniku działań prorencyjnych (np. działalności bobrów lub budowy zastawek).

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę, *Wieloletni Plan Strategiczny* wskazywał również listę priorytetowych potrzeb inwestycyjnych oraz rekomendacji systemowych, które zostały wyraźnie podzielone na potrzeby inwestycyjne oraz rekomendacje systemowe i edukacyjne. W ramach potrzeb inwestycyjnych uczestnicy spotkań LPW zgłosili szereg konkretnych, pilnych zadań, które miały zostać podjęte w kolejnych latach w obrębie kompetencyjnym jednostek, głównie gmin jako najliczniejszej grupy przedstawicieli samorządu terytorialnego [3]. Przedmiotowe potrzeby zestawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Potrzeby inwestycyjne wybranych gmin w powiecie dzierzoniowskim [3]

Lp	Gmina	Wnioski
1	Dzierżoniów	Utrzymanie i konserwację rowów melioracyjnych na terenie gminy
2	Bielawa	Realizacja zbiorników małej retencji (koszt 40 mln PLN z horyzontem do 2033 r.)
3		Inwestycje w zbiorniki na wody opadowe i ogrody deszczowe (1 mln PLN do 2028 r.)
4		Zabezpieczenie zapory ziemnej Jeziora Bielawskiego (2 mln PLN do 2025 r.)
5		Prace remontowe nad wałami rzeki Piławy w Nowiźnie
6		Wnioski ogólne
7	wynikające z	Budowa zastawek na rowach melioracyjnych
8	przeprowadzonych	Budowa zbiorników retencyjnych, w tym suchych
9	ankiet	Wprowadzanie zadrzewień śródpolnych

Dyskutowane podczas spotkań studialnych i warsztatów rekomendacje systemowe i edukacyjne koncentrowały się głównie wokół kwestii finansowych, edukacyjnych, formalnych, a także związanych z przyszłym funkcjonowaniem LPW. Najważniejsze konkluzje obejmowały [3]:

- Finansowanie: wskazano na konieczność zwiększenia nakładów finansowych na utrzymanie systemów melioracyjnych, podkreślając, że dotacje celowe i budżety gminne są niewystarczające.
- Edukacja: Zdiagnozowano deficyt wiedzy na temat hydrologii, gospodarki wodnej i zmian klimatu. Zarekomendowano prowadzenie kampanii informacyjnych, warsztatów i szkoleń, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
- Kwestie formalno-prawne: Postulowano uproszczenie procedur pozyskiwania środków finansowych, skrócenie czasu wydawania decyzji wodnoprawnych oraz doprecyzowanie zapisów ustawy Prawo wodne i o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- Rozwój partnerstwa: Zalecono dalszą konsolidację LPW, aby stało się ono lokalną grupą wpływu, sygnalizującą potrzeby powiatu w krajowych procesach planistycznych.

W kontekście krajowym, równoległe do działań lokalnych, w 2021 roku na poziomie krajowym przyjęto Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), stanowiący nadrzędny dokument strategiczny. PPSS dokonał kompleksowej diagnozy zagrożenia suszą w Polsce i wyznaczył katalog 25 działań mających na celu m.in. zwiększanie retencji, racjonalizację zużycia wody i edukację. Choć plan ten stanowił ramę dla działań w całym kraju, w jego załącznikach inwestycyjnych (Lista A, B i C) nie zidentyfikowano żadnych konkretnych, priorytetowych projektów zlokalizowanych bezpośrednio na terenie gmin powiatu dzierzoniowskiego [2]. Fakt ten dodatkowo podkreślał znaczenie inicjatyw oddolnych, takich jak LPW, w identyfikowaniu i realizacji lokalnych potrzeb retencyjnych. Podobnie po roku 2022, w którym miała miejsce katastrofa ekologiczna na rzece Odrze, w dniu 13 lipca 2023 roku do obiegu prawnego weszła ustawa o rewitalizacji Odry (Dz. U. 2023, poz. 1963), której głównymi celami było określenie szczegółowych zasad i warunków przygotowania inwestycji mających na celu poprawę warunków środowiskowych rzeki Odry w zakresie ilości i jakości wody w tej rzece, a także środowiska wodnego oraz zwiększenie możliwości retencionowania wody na obszarze zlewni tej rzeki, zwanych dalej „inwestycjami dla Odry” oraz funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze mogącym mieć wpływ na środowisko wodne w dorzeczu rzeki Odry, zwanych dalej „inwestycjami w zakresie gospodarki wodno-ściekowej”. Ustawa dodatkowo miała regulować działania analityczno-planistyczne na wybranych ciekach wodnych stanowiących dopływ rzeki Odry, przewidzianych do wykonania w celu identyfikacji potrzeb podejmowania dalszych działań niezbędnych do poprawy warunków środowiskowych rzeki Odry, zwane dalej „działaniami planistycznymi”, a także definiować zasady wsparcia finansowego przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodnej [6]. Pomimo, iż przedmiotowa ustawa nie objęła w istotny sposób przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych w zakresie poprawy stosunków wodnych w powiecie dzierzoniowskim, jest to przykład kolejnego dokumentu wysokiej rangi, który odnosi się do obszaru gospodarki wodnej, podkreślając istotność tematu oraz wciąż występujące deficyty realnych działań i wieloletnie zaniedbania w obszarze gospodarki wodnej, w szczególności w zakresie utrzymania infrastruktury wodno-melioracyjnej, skutkujące coraz częściej i coraz dotkliwymi stratami na skutek występowania ekstremalnych zjawisk atmosferycznych, w tym powodzi i suszy.

W okresie od 2021 do 2025 zyskał na znaczeniu Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych, którego głównym celem było zaproponowanie Obszarów Priorytetowych, w których działania renaturyzacyjne powinny zostać zrealizowane w pierwszej kolejności (bazowano w tym zakresie na doświadczeniach zdobytych w trakcie przeprowadzonych badań pilotażowych, którymi objęto 17 przypadków rzecznych, 5 jeziornych i po jednym przypadku dla wód przejściowych i przybrzeżnych). Jednocześnie w skali kraju przeprowadzono analizę skoncentrowaną na diagnozie problemów i zdefiniowaniu Obszarów Wymagających Renaturyzacji (OWR), którym przypisano potencjalne zestawy działań ukierunkowanych na poprawę wskaźników hydromorfologicznych.

Program renaturyzacji bezpośrednio znalazł odzwierciedlenie w ramach II aPGW (aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami), gdzie włączono działania służące poprawie stanu hydromorfologicznego dla jcwz zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych lub dla obszarów chronionych. Zaplanowano przeszło 2 tys. działań mających na celu poprawę warunków hydromorfologicznych rzek i potoków [7].

Istotne dla ochrony zasobów wodnych stało się rozszerzenie obowiązku opracowania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu (MPA) dla miejscowości powyżej 20 tysięcy mieszkańców (wcześniej takie plany sporządzano jedynie dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców). Nowe zadanie wprowadzono wraz z nowelizacją ustawy Prawo ochrony środowiska ustawą zmieniającą z dnia 27 listopada 2024 r. [8]. Wśród dokumentów, których cele powinny być wzięte pod uwagę w opracowaniu MPA, a odnoszą się również do kwestii zarządzania zlewniowego, ochrony wód i rozwijania retencji miejskiej oraz krajobrazowej, wymienić można [9]:

Dokumenty krajowe:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), która określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), w której znajduje się odzwierciedlenie postanowień SOR określonych w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony”. KSRR stanowi główny dokument polityki regionalnej państwa,
- Krajowa Polityka Miejska 2030 (KPM 2030), której główną rolą jest koordynacja polityk sektorowych odnoszących się do miast oraz miejskich obszarów funkcjonalnych,
- Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP 2030), której głównym celem jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020), który jest podstawowym dokumentem kraju w obszarze adaptacji do zmian klimatu (dokument jest w trakcie aktualizacji),
- Koncepcja Rozwoju Kraju 2050 (KRK 2050), która określa wyzwania rozwojowe w obszarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, a także środowiskowym.

Dokumenty regionalne:

- plan zagospodarowania przestrzennego województwa,
- strategia rozwoju województwa,
- program ochrony środowiska dla województwa.

Dokumenty lokalne:

- strategia rozwoju miasta lub gminy,
- programy ochrony środowiska lub program zrównoważonego rozwoju,
- dokumenty planowania i zagospodarowania przestrzennego (plan ogólny gminy lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy – do czasu jego obowiązywania oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).
- plan rozwoju lokalnego,
- lokalny program rewitalizacji, o strategii rozwoju turystyki,
- plany zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- programy gospodarki wodno-ściekowej, w tym również zagospodarowania wód opadowych,
- programy małej retencji,
- programy gospodarki niskoemisyjnej,

- waloryzacje przyrodnicze oraz opracowania ekofizjograficzne i dokumenty w dziedzinie ochrony i kształtowania systemu przyrodniczego miasta.

3. Stan wdrożenia planów i finansowanie (2021-2025)

Ocena stopnia realizacji planów z 2021 roku napotyka na ograniczenia wynikające z charakteru dostępnych dokumentów, które koncentrują się na diagnozie i planowaniu, a nie na sprawozdawczości z wykonanych zadań. Niemniej jednak, na podstawie dostępnych danych można nakreślić ogólny obraz działań. Samo powstanie Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody i opracowanie Wieloletniego Planu Strategicznego w 2021 roku należy uznać za ważne, zrealizowane działanie o charakterze organizacyjnym, z potencjałem do działań planistycznych i wdrożeniowych. Dokument ten nie stał się jednak formalną podstawą do dalszego artykułowania potrzeb i koordynacji wysiłków na poziomie lokalnym, tym bardziej do aplikowania po środki finansowe na realizacji przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych, pojawiających się w kolejnych dokumentach, planach i strategiach.

Finansowanie utrzymania infrastruktury wodnej, będące stałym wyzwaniem, było kontynuowane w oparciu o istniejące mechanizmy. W okresie 2021-2025, większość projektów ujętych w lokalnych planach strategicznych powiatu dzierzoniowskiego pozostawała w fazie planowania, projektowania lub wczesnej realizacji, zgodnie z długimi horyzontami czasowymi (2022-2027, a nawet 2033), co jest typowe dla dużych przedsięwzięć infrastrukturalnych. Inwestycje o charakterze ogólnym w zakresie modernizacji infrastruktury (np. przebudowa dróg powiatowych, mostów i przepustów) były w toku lub oczekiwały na realizację w latach 2022-2024. Dokumentacja projektowa dla tych inwestycji została w wielu przypadkach ukończona do 2020 roku. W zakresie retencji w gminie Bielawa planowano budowę zbiorników na wody opadowe i ogrody deszczowe (do 2028 r.) oraz zabezpieczenie zapory ziemnej Jeziora Bielawskiego (do 2025 r.). Wałów rzeki Piławy w Nowiźnie uzyskała pozwolenia na budowę. W ramach działań planistycznych, na poziomie krajowym, w latach 2022-2027 zaplanowano realizację działań naprawczych dla 7 jednolitych części wód rzecznych (JCWP) na terenie powiatu, obejmujących m.in. renaturyzację (rzeki: Mała Ślęza, Budzówka, Bielawica) oraz redukcję emisji zanieczyszczeń. W analizowanym okresie wiele uwagi poświęcono rozbudowie kanalizacji deszczowej i sanitarnej. W tabeli 3 zestawiono najważniejsze zrealizowane przedsięwzięcia sprawozdawane w biuletynach informacji publicznej poszczególnych gmin [10].

Tabela 3. Działania z obszaru gospodarki wodno-ściekowej i melioracyjnej oraz utrzymania cieków na terenie powiatu dzierzoniowskiego w latach 2021-2025 [10]

Rok	JST / obszar	Kategoria	Zadanie / zakres (skrót)	Kwota (jeśli podano)
2021	Bielawa	Wody opadowe (deszczówka)	Inwestycje drogowe z elementami kanalizacji deszczowej (w ramach przebudowy ulic)	Zakończenie: III kw. 2021 (wartość wg opisu źródłowego)
2021	Bielawa	Gospodarka wodna / wodnoprawne	Postępowanie dot. 8 wylotów kanalizacji deszczowej do potoku Bielawica (urządzenia/usługi wodne)	—
Rok	JST / obszar	Kategoria	Zadanie / zakres (skrót)	Kwota (jeśli podano)
2021	Aglomeracja obsługiwana przez WiK Dzierżonów (m.in. Dzierżonów / Piława Dolna)	Wod.-kan.	Rozbudowa sieci (m.in. budowa kanalizacji sanitarnej – zakres i zmiany zakresu opisane w dokumencie projektu)	Finansowanie projektu opisane w dokumencie

Rok	JST / obszar	Kategoria	Zadanie / zakres (skrót)	Kwota (jeśli podano)
2022	Dzierżoniów (gmina/miasto)	Melioracje	Konserwacja rowów melioracyjnych (ujęte w wykazie dofinansowań)	Dofinansowanie – wg zestawienia
2022	Łagiewniki	Melioracje	Konserwacja rowów melioracyjnych (ujęte w wykazie dofinansowań)	Dofinansowanie – wg zestawienia
2022	Piława Górna	Melioracje	Pozyskanie środków i zadanie: „Konserwacja gruntowna rowów melioracyjnych w Piławie Górnej” (ujęte w raporcie o stanie gminy)	—
2023	Dzierżoniów / Piława Dolna	Utrzymanie cieków	Udrożnienie rzeki Piławy na odcinku 800 m	Koszt: 62 906,06 zł
2023	Łagiewniki	Melioracje	Pozycja w liście rankingowej (konserwacja rowów melioracyjnych)	—
2023	Aglomeracja / obiekty WiK	Energetyka w infrastrukturze wodnej	Instalacje PV na obiektach wodno-kanalizacyjnych (opis zakresu + termin zakończenia)	—
2024	Piława Górna	Melioracje	Bieżące utrzymanie urządzeń melioracji: roboty na rowach o łącznej długości 660 m	Dofinansowanie: 24 000 zł
2024	Obszar WiK (plan 2024)	Wody opadowe / sieci	Planowane/realizowane działania typu rozdział kanalizacji deszczowej od sanitarnej (wg materiałów planistycznych)	—
2025	Dzierżoniów	Wody opadowe (deszczówka)	Budowa sieci kanalizacji deszczowej (os. Kolorowe)	Koszt: poniżej 600 tys. zł, termin: IV kw. 2025
2025	Dzierżoniów	Wod.-kan. + deszczówka	Przebudowa Rynku z robotami obejmującymi sieć wodociągową i kanalizację deszczową	—
2025	Bielawa	Wody opadowe (deszczówka)	Przetarg / przebudowa ul. Parkowej z elementami kanalizacji deszczowej	—

Dodatkowo pismem ZGO.7021.8.2025 r. z dnia 24 listopada 2025 r. Burmistrz Piławy Górnej poinformował o zrealizowaniu w latach 2021-2025 dwóch zadań wcześniej zgłoszonych do Wieloletniego Planu Strategicznego, tj.:

1. Przebudowa drogi nr 3004D – ul. Piastowska na długości ok. 1250mb, obejmująca budowę nowej kanalizacji deszczowej wraz z wpustami.
2. Modernizacja terenów sportowych i rekreacyjnych w Piławie Górnej, w której zakres wchodziła instalacja kanalizacji deszczowej.

Na początku roku 2024 została opublikowana „Informacja na temat systemu wsparcia w ramach inwestycji B3.3.1. Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO)”. Beneficjentami wsparcia finansowego były [11]:

- jednostki samorządu terytorialnego, na realizację inwestycji dot. urządzeń melioracji wodnych i urządzeń wodnych na terenach rolniczych lub leśnych i rewitalizację byłych i istniejących zbiorników wodnych w celu rozwoju ogólnopolskiego systemu retencji wodnej na obszarach wiejskich,

- jednostki doradztwa rolniczego na realizację działań związanych z aktywizacją i promocją Lokalnych Partnerstw Wodnych,
- PGW WP na prace inwentaryzacyjne związane z opracowaniem bazy danych urządzeń melioracji wodnych i gruntów zmeliorowanych.

W obszarze B: Inwestycje w Infrastrukturę Wodną skoncentrowano się na realizacji projektów infrastrukturalnych, mających na celu rozwój ogólnopolskiego systemu retencji wodnej na obszarach wiejskich, w szczególności [11]:

- Zakres wsparcia: Przedsięwzięcia związane z budową, przebudową, odbudową, rozbudową urządzeń melioracji wodnych oraz niewielkich urządzeń wodnych (w szczególności ograniczających odpływ wody, z uwzględnieniem jej retencionowania).
- Lokalizacja: Realizowane na terenach rolniczych, ale możliwa jest również realizacja inwestycji na wiejskich terenach zurbanizowanych, pod warunkiem, że inwestycje będą miały pozytywny wpływ na grunty rolne lub leśne.
- Ostateczny odbiorca wsparcia: Samorząd gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich, lub związek takich gmin.
- Koszty kwalifikowalne: Obejmują koszty budowy lub modernizacji wspomnianych urządzeń (w tym małych urządzeń wodnych ograniczających odpływ wody) oraz koszty zastosowanych rozwiązań opartych na przyrodzie (NbS). Obejmują również koszty ogólne (np. pozwoleń i nadzoru inwestorskiego) nieprzekraczające 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych.
- Wykluczenia: Koszty VAT, zakupu samochodów osobowych, a także budowa lub modernizacja dużych urządzeń piętrzących i elektrowni wodnych są kosztami niekwalifikowalnymi. Inwestycje muszą spełniać zasady DNSH (nie czyni znaczącej szkody).

W organizowanych konkursach brane były pod uwagę przedsięwzięcia i zamierzenia inwestycyjne zaplanowane w *Wieloletnich Planach Strategicznych* z roku 2021.

4. Obecne plany i dostępne narzędzia (stan na listopad 2025)

W omawianym okresie, tj. od 2021 do 2025 roku, doszło do aktualizacji wielu serwisów bazodanowych jak np. geoportal krajowy zarządzany przez GUGIK (Główny Urząd Geodezji i Kartografii), oferujący coraz szerszy zakres usług przestrzennych danych publicznych w formie Web Map Service (WMS) czyli międzynarodowego standardu udostępniania danych przestrzennych w Internecie w postaci rastrowej (<https://www.geoportal.gov.pl/pl/aplikacje/geoportal-krajowy> [12]) oraz wdrożenia narzędzi analitycznych i serwisów informacyjnych dostępnych online jak np. klimat.imgw.pl [13], <https://renaturyzacja.imgw.pl> [14] czy opublikowany w listopadzie 2025 serwis Instytutu Rozwoju Terytorialnego „Dolnośląska baza wiedzy o wodzie” [15]. Perspektywa planowania działań retencyjnych w powiecie dzierzoniowskim uległa fundamentalnej zmianie wraz z opracowaniem, „Analizy potencjału retencyjnego województwa dolnośląskiego” w ramach tworzenia Dolnośląskiej Polityki Wodnej [16, 17]. Dokument ten, oparty na najnowszych danych i zaawansowanych metodykach analitycznych, stanowi potężne narzędzie wspierające podejmowanie decyzji, znacznie wykraczające poza możliwości dostępne w 2021 roku. Analiza potencjału retencyjnego stanowi skok jakościowy w planowaniu strategicznym, dostarczając zintegrowanych i precyzyjnych danych przestrzennych. Do kluczowych narzędzi i programów dostępnych w 2025 roku należą [17]:

1. Zintegrowana Baza Danych Przestrzennych: Stworzono wyczerpującą bazę danych, która integruje informacje z kilkudziesięciu źródeł, aktualizowanych na lata 2023-2025. Obejmuje ona m.in.:

- Dane hydrograficzne (MPHP): sieć rzek i rowów, granice zlewni.
 - Dane topograficzne (BDOT10k): szczegółowe pokrycie terenu, sieć dróg, uzbrojenie terenu.
 - Dane teledetekcyjne: zobrażenia satelitarne (Sentinel-2, Landsat 9), dane Copernicus (Corine Land Cover, Water and Wetness, High Resolution Layer Forest Type).
 - Dane specjalistyczne: mapy glebowo-rolnicze, Bank Danych o Lasach (BDL), Numeryczny Model Terenu (NMT) o wysokiej rozdzielczości (1m).
 - Narzędzia analityczne: do szczegółowej analizy spływów powierzchniowych i identyfikacji obszarów bezodpływowych w miastach.
2. Zaawansowane Metodyki Oceny Potencjału Retencyjnego: Analiza wykorzystuje dedykowane, ilościowe metody oceny dla różnych form retencji:
- Retencja mokradłowa: Oszacowanie pojemności retencyjnej na podstawie połowej pojemności wodnej dla różnych typów torfowisk i szuwarów.
 - Retencja leśna: Obliczanie zdolności intercepcji (przez korony, ściółkę i glebę) w oparciu o typ siedliskowy lasu z bazy BDL.
 - Retencja glebowa: Wykorzystanie map glebowo-rolniczych do przypisania połowej pojemności wodnej (PPW) dla poszczególnych kategorii agronomicznych gleb.
 - Retencja w systemach melioracyjnych: Zastosowanie wzoru Grygoruka do oszacowania objętości wody możliwej do zretencjonowania w rowach przy zastosowaniu urządzeń piętrzących.
 - Retencja dolin rzecznych: Identyfikacja potencjalnych obszarów do odsunięcia wałów przeciwpowodziowych i szacowanie pojemności retencyjnej na podstawie map zagrożenia powodziowego.
 - Retencja miejska (Błękitno-Zielona Infrastruktura - BZI): Obliczanie potencjału retencyjnego dla różnych form BZI (parki, ogrody, trawniki) oraz analiza Powierzchniowej Miejskiej Wyspy Ciepła (PMWC) dla Wrocławia na podstawie danych Polskiej Agencji Kosmicznej (POLSA) z 2022 roku.
3. Kompleksowe Wskaźniki Oceny: Do syntetycznej oceny potencjału zlewni wykorzystano uznane wskaźniki hydrologiczne:
- Metoda SCS-CN (Curve Number): Pozwala na oszacowanie maksymalnej potencjalnej retencji zlewni (S) i skłonności do generowania spływu powierzchniowego na podstawie rodzaju gleby i użytkowania terenu.
 - Wskaźnik LHP (Landscape Hydric Potential): Bezwymiarowy wskaźnik oceniający skumulowany wpływ kluczowych atrybutów środowiska (hydrogeologia, typ gleby, nachylenie terenu, pokrycie terenu) na zdolność zlewni do retencjonowania wody.

Efektom przeprowadzonych analiz jest zestaw produktów zawierających zestawy danych oraz rekomendacje w zakresie zidentyfikowanych obszarów potencjału retencyjnego w przyjętych kategoriach. W zestawie dostępnych materiałów znalazły się karty retencji dla gmin oraz karty retencji dla wybranych zlewni rzecznych zawierająca szczegółową charakterystykę, bilans wodny, ocenę potencjału retencyjnego oraz propozycje konkretnych działań, w tym katalogi rekomendacji ogólnych i szczegółowych, skierowanych do różnych grup interesariuszy (administracja rządowa, samorządy, Wody Polskie, Lasy Państwowe, rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich).

W tabeli 4 zestawiono przykładową informację dotyczącą potencjału retencyjnego w kategorii „melioracje” dla poszczególnych gmin powiatu dzierzoniowskiego na tle całego województwa dolnośląskiego. Udział powierzchni nowych obszarów predysponowanych do prowadzenie melioracji dwufunkcyjnych w powierzchni gminy wskazuje, że warunki do rozwoju retencji w tym kierunku są

zblizone i występują na terenie gmin Dzierżoniów (obszar wiejski), Łagiewniki, Niemcza i Pieszycy. Najdłuższa sieć melioracyjna występuje na terenie gmin Dzierżoniów (obszar wiejski) i Łagiewniki.

Tabela 4. Potencjał retencyjny dla melioracji na terenie powiatu dzierzoniowskiego z podziałem na gminy [17]

teryt	nazwa jednostki ewidencyjnej	powierzchnia gminy [km ²]	długość rowów melioracyjnych w gminie [m]	suma szacunkowej pojemności wodnej retencji melioracji w gminie [m ³]	powierzchnia nowych obszarów predysponowanych do prowadzenie melioracji dwufunkcyjnych w gminie [m ²]	udział powierzchni nowych obszarów predysponowanych do prowadzenie melioracji dwufunkcyjnych w powierzchni gminy [%]
02	Województwo dolnośląskie	19946.938	24725061.366	12496905.826	150547613.065	0.755
020202_1	Miasto Dzierżoniów	20.072	20084.372	11133.634		
020203_4	Pieszycy - miasto	17.722	0.054	0.060		
020203_5	Pieszycy - obszar wiejski	45.891	65765.876	39658.701	168860.347	0.368
020204_1	Piława Górna	20.928	21855.927	12565.393		
020205_2	Dzierżoniów - gmina wiejska	141.075	336026.010	194151.406	719423.576	0.510
020206_2	Łagiewniki	124.745	208510.218	103110.549	527629.410	0.423
020207_4	Niemcza - miasto	19.807	522.955	204.998		
020207_5	Niemcza - obszar wiejski	52.056	66361.343	37344.084	222422.098	0.427

5. Rekomendacje dalszych działań

W oparciu o analizę planów z 2021 roku oraz nowe możliwości analityczne dostępne w 2025 roku, sformułowano następujące rekomendacje dla dalszych działań w powiecie dzierzoniowskim [17]:

1. Integracja i operacjonalizacja nowych danych i narzędzi, w tym wdrożenie wyników analiz przestrzennych i priorytetyzacja inwestycji :
 - Rekomenduje się, aby Lokalne Partnerstwo ds. Wody oraz samorządy gminne niezwłocznie włączyły wnioski z Kart Retencji dla Gmin (MODUŁ 7) oraz Katalogu Rekomendacji (MODUŁ 8a) do swoich aktualizowanych planów strategicznych i programów rozwoju. Stanowią one gotową, opartą na danych, podstawę do planowania konkretnych działań.
 - Rekomenduje się aby zidentyfikowane w 2021 roku oraz zaktualizowane w 2025 r. ogólne potrzeby inwestycyjne w zakresie lokalnej retencji powinny być stale weryfikowane i priorytetyzowane w oparciu o warstwy wynikowe analizy potencjału retencyjnego. Należy skupić inwestycje na obszarach o największym potencjale do zwiększenia retencji lub największym deficycie.
2. Działania w obszarze technicznym i inwestycyjnym:
 - Kontynuowanie działań na rzecz modernizacji systemów melioracyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem na zmianę ich funkcji z czysto odwadniającej na odwadniająco-nawadniająca, poprzez budowę i remonty zastawek oraz progów, zgodnie z rekomendacjami PPSS i analizy potencjału.
 - Samorządy, zwłaszcza na terenach podmiejskich o dużej presji inwestycyjnej, powinny aktywnie wykorzystywać analizy przestrzenne do wdrażania rozwiązań retencyjnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Celem jest retencja wód opadowych w miejscu ich powstawania.
 - Aktywnie wspieranie i finansowanie działań z zakresu małej retencji krajobrazowej i rolniczej (oczka wodne, stawy, zadrzewienia śródpolne), które są zgodne z celami PPSS i mogą być realizowane na poziomie pojedynczych gospodarstw i sołectw.
3. Działania w obszarze formalno-prawnym i organizacyjnym:
 - Podejmowanie działań na szczeblu regionalnym i krajowym w celu formalnego umocowania Lokalnych Partnerstw Wodnych, określenia ich kompetencji (np. opiniodawczych) oraz zapewnienia stabilnych źródeł finansowania ich działalności.
 - Usprawnienie i priorytetyzacja procedur administracyjnych w zakresie uzyskiwania pozwoleń wodnoprawnych. Wyzwanie zidentyfikowane w 2021 roku pozostaje kluczową barierą aplikowania po finansowanie przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych związanych z retencją wody.
 - Wykorzystanie analiz do aplikowania o środki finansowe na wdrażanie i rozwój rozwiązań retencyjnych. Szczegółowe dane i informacje dostępne w aktualnych narzędziach analitycznych umożliwiają przygotowywanie wysokiej jakości informacji dotyczącej potencjału retencyjnego, które mogą być wykorzystane we wnioskach o dofinansowanie projektów retencyjnych z różnych źródeł, np. ze środków krajowych (NFOŚiGW, WFOŚiGW) lub unijnych.
4. Działania edukacyjne i społeczne:
 - Kontynuacja prowadzenia działań edukacyjnych zgodnie z postulatami z 2021 roku, wykorzystując nowe dane do wizualizacji problemów i potencjalnych rozwiązań. Szczególną uwagę należy zwrócić na edukację rolników i mieszkańców obszarów wiejskich

w zakresie dobrych praktyk rolniczych zwiększających retencję glebową a także dedykowanych szkoleń i warsztatów specjalistycznych dla pracowników jednostek regionalnych i lokalnych.

- Upowszechnianie danych oraz wyników analiz w szerokim, publicznym dostępie aby zwiększyć świadomość społeczną i umożliwić podejmowanie świadomych decyzji przez mieszkańców i inwestorów.
- Wspieranie działań i inicjatyw lokalnych mających na celu poprawę gospodarki wodnej oraz rozwój zrównoważonych działań w ochronie środowiska i zasobów wodnych.

W oparciu o doświadczenia w okresie od 2021 do 2025, dyskusje tematyczne realizowane podczas spotkań edukacyjnych organizowanych w ramach LPW przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, dokonano rozpoznania aktualnych potrzeb w zakresie przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych w zakresie wdrażania nowej i poprawy potencjału istniejącej infrastruktury retencyjnej wśród uczestników LPW w roku 2025, które zestawiono w tabeli 5. Zebrane informacje pochodzą od jednostek, które zgodziły się na przekazanie przedmiotowych informacji oraz były zainteresowane włączeniem się w prace związane z aktualizacją *Wieloletniego Planu Strategicznego* dotyczącego Lokalnego Partnerstwa ds. Wody (DPW) na terenie powiatu dzierzoniowskiego. Brak informacji zwrotnej o zakresie zrealizowanych przedsięwzięć oraz nowych zamierzeń może spowodować, że przedstawione propozycje pozostaną niekompletne. Przyjmując jednak, że *Wieloletni Plan Strategiczny* obejmuje okres do roku 2026, proponuje się uznać, że jest to względny obraz potrzeb inwestycyjnych w skali powiatu, który wobec kształtującej się polityki wodnej województwa dolnośląskiego będzie ulegał ukierunkowanym modyfikacjom po roku 2026. W tabeli 6 zestawiono dotychczasowe propozycje zawarte w *Wieloletnim Planie Strategicznym*.

Tabela 5. Wykaz inwestycji zaproponowanych przez partnerów LPW w powiecie dzierzoniowskim przesłanych elektronicznie w ramach LPW

Lp	Gmina	Nazwa inwestycji	Lokalizacja (opisowo np. miejscowość lub współrzędne)	Całkowity zakres rzeczowy zadań/krótki opis, w tym parametry techniczne	Stopień przygotowana inwestycji (konceptcja/plan/realizacja)	Zakres wymaganych dokumentacji	Szacowany okres realizacji inwestycji	Szacowany koszt zadania	Rodzaj podmiotu odpowiedzialnego za dalsze utrzymanie inwestycji	Institucje/podmiot, z którymi wymagana jest współpraca przy realizacji planowanego przedsięwzięcia
1.	Piława Górna	Utrzymanie istniejących rowów melioracyjnych	teren całej gminy	utrzymanie rowów melioracyjnych	w planach	bez dokumentacji w ramach utrzymania	2026/2027		Gmina Piława Górna	-
2.	Piława Górna	Utworzenie sieci sanitarnej dla os. Kośmin i ulic sąsiednich w celu podłączenia do kanalizacji sanitarnej	Os. Kośmin wraz z ulicami przyległymi	Utworzenie sieci sanitarnej	w planach	brak dokumentacji	brak danych	brak danych	Gmina Piława Górna	-
3.	Piława Górna	Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej umożliwiające podłączenie w rejonie ulic Żąbkowickiej, Boh. Getta, Sąsiedzka, Ligocka	Żąbkowicka, Boh. Getta, Sąsiedzka, Ligocka	Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej	w planach	brak dokumentacji	brak danych	brak danych	Gmina Piława Górna	-

Tabela 6. Spis inwestycji zaproponowanych przez partnerów DPW w powiecie dzierzoniowskim w ankietach wypełnianych na spotkaniach lub przesyłanych elektronicznie (WPS 2021)

Lp	Gmina	Nazwa inwestycji	Całkowity zakres rzeczowy zadania /krótki opis, w tym parametry techniczne/	Współrzędne X Y w układzie 92	Stopień przygotowania inwestycji (jeśli dopiero w planach proszę to napisać)	Zakres wymaganej dokumentacji	Okres realizacji inwestycji	Szacowany koszt zadania [zł]	Rodzaj podmiotu odpowiedzialnego za dalsze utrzymanie inwestycji	Obszar oddziaływania na grunty rolne [ha]
Teren zurbanizowany										
1	Bielawa	Przebudowa potoku Brzęczek na odcinku od J. Bielawskiego do granic m. Bielawa			w planach			1 500 000	gmina	200
2	Bielawa	Budowa, odtworzenie i konserwacja rowów melioracyjnych na odcinku 2 km /rok			w planach			300 000	gmina	40/rok
3	Gmina miejska Dzierżoniów	Mały zbiornik retencyjny	Wykonanie na terenach rolnych małego stawu. Doprowadzenie poprzez piętrzenie wody na istniejącym rowie melioracyjnym. W pobliżu stawu wykonanie nasadzeń drzew i krzewów.	Orientacyjna lokalizacja 50.75051–16.65487	W planach	Brak dokumentacji	Brak danych	Brak danych	Gmina miejska Dzierżoniów	Przedsięwzięcie ma wpływ na grunty rolne – brak danych o powierzchni oddziaływania
*4	Piława Górna	„Modernizacja terenów sportowych i rekreacyjnych w Piławie Górnej”	W ramach realizacji inwestycji budowa Instalacja kanalizacji deszczowej będzie zbierać wody opadowe i odprowadzać je do projektowanego zbiornika retencyjnego (zbiornik prefabrykowany) o pojemności 241,0 m ³ , a następnie poprzez regulator przepływy (26-30 l/s) oraz przepompownię, do istniejącej kanalizacji deszczowej w ul. Kościuszki. Woda retencjonowana w zbiorniku będzie wykorzystywana do zasilania systemu nawadniania płyty boiska do piłki nożnej.		Opracowywanie dokumentacji projektowej	Dokumentacja projektowa do uzyskania pozwolenia na budowę i wykonania robót budowlanych	2022–2023	180 000,00 (dotyczy tył-ko zbiornika retencyjnego)		

Lp	Gmina	Nazwa inwestycji	Całkowity zakres rzeczowy zadania /krótki opis, w tym parametry techniczne/	Współrzędne X Y w układzie 92	Stopień przygotowania inwestycji (jeśli dopiero w planach proszę to napisać)	Zakres wymaganej dokumentacji	Okres realizacji inwestycji	Szacowany koszt zadania [zł]	Rodzaj podmiotu odpowiedzialnego za dalsze utrzymanie inwestycji	Obszar oddziaływania na grunty rolne [ha]
5	Gmina miejska Dzierżoniów	Zastawki na rowach	Wykonanie zastawek na rowach pełniących głównie funkcję odprowadzania wód opadowych z terenów zurbanizowanych – teren WSSE. Celem projektu jest ograniczenie odpływu wód opadowych z terenów zurbanizowanych poprzez retencję w rowach i gruncie. Rowy są własnością gminy miejskiej Dzierżoniów	Orientacyjna lokalizacja 50.73125–16.63136 50.732940–16.627365	Przedsięwzięcie w planach. Brak szczegółowego zakresu przedsięwzięcia. Uzależniony będzie od dokumentacji projektowej.	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Gmina miejska Dzierżoniów	Brak danych
6	Pieszycy	staw w Bratoszowie	odmulenie, naprawa wałów przy stawie w Bratoszowie wraz z udrożnieniem rowów napływowych i odpływowych	N:50°43'10.84" E:16°34'30.58"	staw istniejący. Inwestycja w planach	bez dokumentacji - w ramach konserwacji	2023/2024	ok. 600 000	Związek wędkarski	5 400
7	Pieszycy	rów przy parku	utworzenie zastawki z rozsączeniem w okolicy parku dz.nr 1,3 obr. Środkowe	N:50°43'33.3 E:16°35'10.84"	w planach	projekt budowlany, decyzja wodno-prawna	2024		Gmina Pieszycy	23.7
8	Pieszycy	mury oporowe	modernizacja murów oporowych potoków górskich w Lasocinie, Podolu i Kamionkach	Lasocin: N:50°42'11.93" E:16°32'02.68" Podolin: N:50°42'24.49" E:16°31'27.21" Kamionki N:50°42'44.39" E:16°34'22.77"	w planach	projekt budowlany, decyzja wodno-prawna	2024		Gmina Pieszycy	350
9	Pieszycy	uregulowanie Młynówki	wykorzystanie Młynówki		w planach	projekt budowlany, decyzja wodno-prawna	2025		Gmina Pieszycy	4.5
10	Pieszycy	likwidacja lokalnych podtopień	likwidacja lokalnych podtopień		w planach	projekt budowlany, decyzja wodno-prawna			Gmina Pieszycy	Gmina Pieszycy
11	Pieszycy	zastawki	zaangażowanie Nadleśnictwa w spr. zastawek		w planach	projekt budowlany, decyzja wodno-prawna			Gmina Pieszycy/Nadleśnictwo	Gmina Pieszycy

Lp	Gmina	Nazwa inwestycji	Całkowity zakres rzeczowy zadania /krótki opis, w tym parametry techniczne/	Współrzędne X Y w układzie 92	Stopień przygotowania inwestycji (jeśli dopiero w planach proszę to napisać)	Zakres wymaganej dokumentacji	Okres realizacji inwestycji	Szacowany koszt zadania [zł]	Rodzaj podmiotu odpowiedzialnego za dalsze utrzymanie inwestycji	Obszar oddziaływania na grunty rolne [ha]
12	Pieszycze	utrzymanie istniejących rowów melioracyjnych	utrzymanie rowów melioracyjnych	teren całej gminy	realizowane ze środków gminnych	bez dokumentacji - w ramach utrzymania	2022/2027		Gmina Pieszycze	Gmina Pieszycze
13	Pieszycze	utrzymanie nowych inwestycji	utrzymanie nowych inwestycji	jak wyżej	w planach	bez dokumentacji - w ramach utrzymania	2022/2027		Gmina Pieszycze	5773.7
*14	Piława Górna	Przebudowa drogi powiatowej nr 3004D ul. Piastowska w Piławie Górnej	przebudowa drogi powiatowej nr 3004D ul. Piastowska na dl ok. 1250mb, budowa nowej kanalizacji deszczowej wraz wpustami	X:315294,03 Y:340635,94	w przygotowaniu		2023/2024		ZDP	
15	Piława Górna, Niemcza, Bielawa, Dzierżoniów miasto, Dzierżoniów gmina, Pieszycze	Zarządzanie wodami opadowymi w oparciu o techniki zagospodarowania opadu w miejscu jego wystąpienia jednostki powiatu dzierzoniowskiego.	Wyposażenie jednostek powiatowych w sieć ujmującą wody deszczowe „czyste”, zakończoną zbiornikami retencyjnymi oraz wykorzystanie zgromadzonej wody do minimalizacji skutków suszy poprzez nawodnienia terenów zielonych.		w planach		6 miesięcy na każdą jednostkę powiatu dzierzoniowskiego		Powiat dzierzoniowski	
Teren rolniczy										
16	Bielawa	Zbiorniki na wody opadowe i ogrody deszczowe			w planach		2022-2028	1 000 000	gmina	50
17	Bielawa	Zabezpieczenie zapory ziemnej wokół zbiornika wodnego Jezioro Bielawskie			w planach		2023-2025	2 000 000	gmina	300
18	Bielawa	Zbiorniki wód opadowych przy ul. Sikorskiego			w planach			1 500 000	DSDiK	20

Lp	Gmina	Nazwa inwestycji	Całkowity zakres rzeczowy zadania /krótki opis, w tym parametry techniczne/	Współrzędne X Y w układzie 92	Stopień przygotowania inwestycji (jeśli dopiero w planach proszę to napisać)	Zakres wymaganej dokumentacji	Okres realizacji inwestycji	Szacowany koszt zadania [zł]	Rodzaj podmiotu odpowiedzialnego za dalsze utrzymanie inwestycji	Obszar oddziaływania na grunty rolne [ha]
19	Bielawa	Zbiorniki wód opadowych przy ul. Kruczej			w planach			1 500 000	gmina	20
20	Bielawa	Zwiększenie pojemności stawu w Parku Miejskim			w planach			1 850 000	gmina	50
21	Gmina miejska Dzierżoniów	Mały zbiornik retencyjny	Wykonanie na terenach rolnych małego stawu. Doprowadzenie poprzez piętrzenie wody na istniejącym rowie melioracyjnym. W pobliżu stawu wykonanie nasadzeń drzew i krzewów.	Orientacyjna lokalizacja 50.75051–16.65487	w planach	brak dokumentacji	brak danych	brak danych	Gmina miejska Dzierżoniów	Przedsięwzięcie ma wpływ na grunty rolne – brak danych o powierzchni oddziaływania
22	Dzierżoniów	Przebudowa drogi powiatowej 3007D na odcinku Bielawa Kietlice Owiesno	Przebudowa drogi powiatowej 3007D na odcinku o długości 3 971 mb.	X:314266,78 Y:334182,87	dokumentacja projektowa została wykonana w 2020 r.		2022/2023	7 463 762	Zarząd Dróg Powiatowych	
23	Bielawa/ Dzierżoniów	Przebudowa przepustu drogowego w ciągu drogi powiatowej w Jędrzejowicach	Kompleksowa przebudowa przepustu	X: 330865,59 Y:335163,95	dokumentacja projektowa została wykonana w 2020 r.		2022/2023	401 447	Zarząd Dróg Powiatowych	
24	Niemcza	Przebudowa mostu drogowego (JNI 01008098) w ciągu drogi powiatowej nr 3025D w Wilkowie Wielkim	Kompleksowa przebudowa mostu	X:322858,12 Y:348386,70	w trakcie przygotowywania		2022/2023	938 466	Zarząd Dróg Powiatowych	
25	Dzierżoniów	Przebudowa drogi powiatowej nr 3012D w Uciechowie	Przebudowa drogi powiatowej nr 3012D na długości 1586.41mb	X: 323438,61 Y:336538,62	dokumentacja projektowa została opracowana w 2020 r.		2022/2023	3 757 494	Zarząd Dróg Powiatowych	

Lp	Gmina	Nazwa inwestycji	Całkowity zakres rzeczowy zadania /krótki opis, w tym parametry techniczne/	Współrzędne X Y w układzie 92	Stopień przygotowania inwestycji (jeśli dopiero w planach proszę to napisać)	Zakres wymaganej dokumentacji	Okres realizacji inwestycji	Szacowany koszt zadania [zł]	Rodzaj podmiotu odpowiedzialnego za dalsze utrzymanie inwestycji	Obszar oddziaływania na grunty rolne [ha]
26	Dzierżonów	Przebudowy mostu drogowego (JNI 01008084) w ciągu drogi powiatowej nr 3006D w Ostroszowicach	Kompleksowa przebudowa mostu	X:311097,18 Y:333143,32	w trakcie opracowania		2023/2024		Zarząd Dróg Powiatowych	
27	Łagiewniki	Przebudowa drogi powiatowej nr 2878D w Jażwinie polegająca na budowie chodnika od początku miejscowości do skrzyżowania z drogą 3014D	Budowa chodnika wraz z kanalizacją deszczową na długości około 1 km	X:327662,91 Y:339635,28	w trakcie opracowania		2023/2024		Zarząd Dróg Powiatowych	
28	Dzierżonów	Konserwacja rowów melioracyjnych	Wykonanie kompleksowej konserwacji rowów melioracyjnych polegającej na odkrzaczeniu, odmuleniu, naprawi przepust oraz udrożnieniu wylotów drenarskich		w planach	nie wymaga	2022/2032	2 000 000	Gmina Dzierżonów	Gmina Dzierżonów
29	Dzierżonów	Umocnienie rowu	Wykonanie umocnienia rowu melioracyjnego R-H dz.nr 615 obręb Ostroszowice w celu zabezpieczenia jego brzegów przed erozją.			pozwolenie wodnoprawne, projekt techniczny	2022/2024	60 000	Gmina Dzierżonów	
30	Dzierżonów	Wały rzeki Piławy w miejscowości Nowizna			uzyskano pozwolenia na budowę				Wody Polskie	
31	Dzierżonów	Budowa zbiorników małej retencji	Wykonanie i odbudowa zbiorników małej retencji w celu zatrzymania wód opadowych		w planach	pozwolenie wodnoprawne, projekt techniczny	2022/2033	4 000 000	Gmina Dzierżonów	

Lp	Gmina	Nazwa inwestycji	Całkowity zakres rzeczowy zadania /krótki opis, w tym parametry techniczne/	Współrzędne X Y w układzie 92	Stopień przygotowania inwestycji (jeśli dopiero w planach proszę to napisać)	Zakres wymaganej dokumentacji	Okres realizacji inwestycji	Szacowany koszt zadania [zł]	Rodzaj podmiotu odpowiedzialnego za dalsze utrzymanie inwestycji	Obszar oddziaływania na grunty rolne [ha]
32	Dzierżonów	Przebudowa odwodnienia i działek gminnych w Jodłowniku	Wykonanie odwodnienia poprzez zmianę przebiegu i parametrów rowów melioracyjnych		w planach		2022/2023	60 000	Gmina Dzierżonów	5
33	Dzierżonów	Odwodnienie drogi Słonecznej w Ostroszowicach	W ramach zadania zostanie wykonana instalacja deszczowa		w planach	dokumentacja techniczna	2023/26	70 000	Gmina Dzierżonów	
34	Dzierżonów	Odwodnienie ulicy Pogodnej we Włókach	Wykonanie instalacji deszczowej		w planach	dokumentacja techniczna	2023/26	120 000	Gmina Dzierżonów	
35	Dzierżonów	Odwodnienie drogi gminnej oznaczonej numerem geodezyjnym 127 obręb Roztocznik	W ramach zadania planowane jest przejęcie części nieruchomości pod wykonanie rowów melioracyjnych		w planach	dokumentacja techniczna	2023/29	200 000	Gmina Dzierżonów	
36	Dzierżonów	Przebudowa rurociągu zlokalizowanego na potoku Krzywula w Roztoczniku	W ramach zadania zostanie powiększony przepust na potoku Krzywula		w planach	dokumentacja techniczna	2023/26	50 000	Wody Polskie	

6. Wykorzystane materiały

1. Klimat Polski 2024, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, 2025.
2. Plan przeciwdziałania skutkom suszy. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021 r. poz. 1615).
3. Wieloletni Plan Strategiczny dotyczący Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW) na terenie powiatu dzierżoniowskiego. Plan rozwoju gospodarki wodnej w powiecie dzierżoniowskim do roku 2026. Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (DODR). 2021.
4. Raport z przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego w 3 cyklu planistycznym. Załącznik 7. Powódź we wrześniu 2024. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, 2025.
5. Raport z zadania obejmującego opracowanie długofalowych strategii oraz rekomendacji rozwiązań wspierających odbudowę odporności społeczeństwa i infrastruktury na skutki powodzi oraz zapewnienia wsparcia eksperckiego w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym (zlewnia Górnej Odry). Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk o Wodzie i Gospodarki Wodnej. Warszawa, 2025.
6. Ustawa o rewitalizacji Odry z dnia 13.07.2023 r. (Dz. U. 2023 poz. 1963).
7. Ustawa z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2024 poz. 1940).
8. Podręcznik dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych. Pawlaczyk P. (red.), Biedroń I., Brzóska P. Dondajewska-Pielka R., Furdyna A., Gołdyn R., Grygoruk M., Grześkowiak A., Horska-Schwarz S., Jusik Sz., Klósek K., Krzymiński W., Ligieża J., Łapuszek M., Okraśiński K., Przesmycki M., Popek Z., Szałkiewicz E., Suska K., Żak J. Oprac. w ramach przedsięwzięcia „Opracowanie krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych”. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa, 2020.
9. Aktualizacja Podręcznika adaptacji dla miast. Wytyczne do przygotowania Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu. Hajto M. (red.), Bidłasik M., Kuśmierz A., Marcinkowski M., Potapowicz I., Rajkowska B., Romańczak A., Siwiec E. Insytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2023.
10. Biuletyny informacji publicznej gmin powiatu dzierżoniowskiego [dostęp 12.12.2025]
11. „Informacja na temat systemu wsparcia w ramach inwestycji B3.3.1. Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO)”. Styczeń 2024. [dostęp: 12.12.2025]
12. <https://www.geoportal.gov.pl/pl/aplikacje/geoportal-krajowy> [dostęp 12.12.2025]
13. <https://klimat.imgw.pl> [dostęp 12.12.2025]
14. <https://renaturyzacja.imgw.pl> [dostęp 12.12.2025]
15. https://mapy.irt.wroc.pl/index.php/view/map?repository=dwp&project=baza_woda_2 [dostęp 12.12.2025]
16. Uchwała Nr 7617/VI/23 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 24 października 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia dokumentu pt. Dolnośląska Polityka Wodna
17. DOLNOŚLĄSKA POLITYKA WODNA Analiza potencjału retencyjnego województwa dolnośląskiego. Instytut Rozwoju Terytorialnego. Wrocław. 2025.